

МУЗИ ПРОТИ ГАРМАТ

Коли говорять гармати, музи мовчать.

Марк Туллій Ціцерон
римський оратор, філософ, письменник

*Коли гармати звучать, музи не мовчать.
Вони повинні кричати, щоб гармати
не було чути так голосно.*

Борис Херсонський
канд. мед. наук, поет, перекладач

Віктор Цвіліховський читає свої поезії
у Музеї М. Рильського. Київ

Віктор Цвіліховський служить у Національній гвардії України, воював кулеметником на Сході країни. Раніше працював редактором на Українському радіо. Ще раніше – журналістом і редактором у газетах, на телебаченні та інформаційних сайтах.

Віктор Цвіліховський вважав, що «перехворів» поезією ще в молоді роки. І десь після двадцяти п'яти він був переконаний, що більше вже ніколи не писатиме вірші. Однак через більш ніж двадцять років знову почав потроху віршувати. Великою мірою подразником відновлення його поетичної творчості стала повномасштабна війна росії проти України.

У фокусі поезії Віктора Цвіліховського не стільки рефлексії воїна на бо-йові дії, скільки реакції українця на непрості події сьогодення, переживання за Київ і Україну, намагання зафіксувати складний для нашого народу час за допомогою поетичних образів. Автор волів би, щоб його вірші сприймалися як своєрідні творчі кроки на шляху до нашої Перемоги.

Пропонуємо читачам «Світогляду» добірку віршів воїна і поета Віктора Цвіліховського за 2022–2023 роки. ■

Євгенія Рябченко
редактор науково-популярного журналу НАН України і ГАО НАН України "Світогляд"

Передосінь (на тернистому шляху до Перемоги)

Вже чути перестук каштанів,
Бруківка ще сонцем нагріта,
Оркестр дограє на Майдані
Останню мелодію літа.
Розгнівалось небо на хвилючку
Й здалося – заплакав весь Київ,
Дощу обтікали сльозинки
По банях святої Софії.
Заплакав таки Златоголавий,
Незламний, та поруч руїни.
Гримить і палає на Сході,
І лапті ще топчуть наш Південь.
Настане той день і ракети
Ворожі закінчатся з моря.
Не будуть тривожити летом
Степи й наші Боброві гори.
Дерева тоді – в позолоту,
Маскуючи бані церковні.
Ще осінь напише нам спокій,
Вкраїну ще щастям наповнить.

1996, 2022

Надщерблене сонце

Їхав сонцю назустріч. Воно ж розвалилось
Й пролилось на дорогу гіркими медами.
Вознестися на небо непросто світилу –
За спиною десь Київ зіщуливсь, не падав.
Я дізнався про це, коли пауза-кава,
Коли меседжі криком про це сповіщали.
І розпечена сонцем вечірня заграва
Розтікалась зловісно, криваво, помалу.
Сором, стид і вина – там так боляче площам,
І проспектам, й будівлям, і всім тим, хто у них.
Круасан тут до кави, тут котиків постять.
Тут конав лише сонця надщерблений диск.

31.12.22

Гойда! Новий рік іде на болота

За наказом бункерного розвішуйте
Ракети-бурульки на ялинку Спаської башти.
І дронів гірлянди намотайте живіше
Навколо Блаженного і Большого театру.
Глибинному народу хочеться свята.
А незгідних – через Охотний ряд на Луб'янку!
І якщо б Україна не вперлася клята –
Від МКАДа до Манежа була б вже гулянка.
Штовхайте шибениці на лобне місце.
Шевеліться! Шнеля! Не зволікайте, хвойди!
Поки обруч Садового кільця ще не тріснув,
Графік відключення Кремля роздрукуйте. Гойда!

18.12.22

Літо 2023-го

Дасть проскурку в храмі
чуйний панотець
І два слова скаже:
«Бережіть себе!»
На вулиці жінка
Медальйон простягне:
«Хай оберігає
Архангел Михайло!»
А на площі хлопчик,
Лиш побачить форму
На весь голос крикне:
«Україні слава!»

2.07.23

Гаджети війни

Повій, вітре, на Вкраїну
Та чимдуж війни.
Гей, ми вивчим докорінно
Гаджети війни –
Калашмети, покемони -
Ну ж, міцніш берись!
Ось Приват, а ось і Моно.
Насипай – не жмись!
Ох, і ціни – ерпееска,
Каска і броня!
Допишу в куточку десь там
Шаблю і коня.
Місяць, зорі, вітер, холод...
Завершу цей пост.
Зліва ніч, а справа – поле.
Ми, війна, блок-пост.

9.05.23

Ракети на Умань

Хтось радіє весні -
Уже майже теплінь.
Хтось навіки у сні,
Не проснеться. Амінь.
Найстрашніше вночі
У роздоллі суцвіть,
Коли стільки життів
Перекреслено вмиль.
Ще не спала роса,
Туман долу не ліг.
Умань зранку в сльозах
В перехресті доріг.

28.04.23

Україна. Таужне. Стус

*Стужілий за справжньою
(не донецькою) Україною,
поїхав учителювати на Кіровоградщину,
поблизу Гайворона.
Там витеплів душею.
Василь Стус*

Ресторани обабіч
Траси Київ–Одеса,
То Поплавського бабки.
Вам праворуч, колеса, –
Через села з асфальтом.
Щоб хотів, то не вгруз.
Мечиславка-поплавка
Й далі Таужне. Стус.
Усе та ж біла школа,
Як минуть кладовище.
І футбольне там поле,
Як спуститися нижче.
А чи учні старенькі
Пам'ятають Василя?
Хто живе ще у Ненці,
Окрім тих, хто в могилах.
Молодий і завзятий
До відлиги, в час тліну,
Він привіз із Донбасу
В своїм серці Вкраїну.
І на рідне Поділля
Він пустив перший промінь,
Де колгоспне невілля
Люду поперек ломить.
І хай днів зовсім мало
Таужненських відміряв,
Спогад душу в засланнях
Грив той теплий, осінній.
Гайворонські простори
Й стрімка Бугова хвиля
На мерзлотах мордору
Часто снилися Василю. ■

6.01.2023

***

Архангел Михаїл
Над Києвом летів,
Крилом черкав Поділ
Й вершечки ліхтарів.
Хрещатика струмок
Неспішно пролітав
І Липки рукавом
Архангел ледь торкав.
Печерськ не оминув,
Ще й коло над Дніпром.
Довкіл писав красу
Освяченим пером.
Лишав хрести у небі
І брами золоті.
Допоки мав потребу,
Творив собі й летів.
За банями собору
Він тихо приземливсь.
Я ж поглядом все вгору –
Злетів, подумав, ввись.

15.11.22 – 3.01.23

***

Повернувся. Живий.
Дякуй Богу. Оглянься.
Жало пекла стирчить
Там, де ліс Серебрянський.
Київ-рай поглина.
Сповна.
Що ж, це діло житейське.
Навпіл лиш серце –
Правий берег розсік
проспект Берестейський.

17.08.23

Осінь у Голосієві

Старі дуби дощу вже просять,
Проміння теплого катма.
У Голосієві є осінь,
Максима Рильського нема –
Шатром накритий, під мішками
І зір не ловить далечінь.
Та він десь тут, він поруч з нами...
Ані шелесне листям тінь.

14.09.23

Богдан Мацелюх.
До Перемоги!